

Biržoje prekiaujami produktai

Bendra informacija

Fondai, kurių vienetais prekiaujama biržoje (angl. *exchange-traded fund*, sutr. **ETF**)

ETF yra investiciniai fondai, sutelkiantys investuotojų lėšas ir jas investuojantys į vertybinius popierius ar kitą turtą, tačiau, skirtingai nuo įprastų investicinių fondų, ETF vienetais kaip ir akcijomis yra prekiaujama biržoje. ETF turto vertė priklauso nuo tam tikro indekso, sektoriaus, konkrečių akcijų, obligacijų, išvestinių priemonių ir kt. Be to, yra ETF fondų, kurie nėra susieti su vienu indeksu ar sektoriumi – tokių ETF fondų atveju investicijos yra valdomos aktyviai, o jų turto, į kurį investuojama, sudėtis ilgainiui gali kisti.

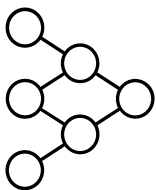
ETF fondai gali būti:	ETF fondų grąža priklauso nuo:
ETF, investuojantys į kitus rinkos fondus	valdytojo ir (arba) valdymo įmonės
Finansinį svertą naudojantys ETF* (angl. <i>Leveraged ETFs</i>). Fondo turto vertė gali padidėti ar sumažėti du ar daugiau kartų	regionų ar sektorių, į kuriuos investuojama
Atvirkštiniai ETF (angl. <i>Inverse ETFs</i>). Fondo turto vertė kinta priešingai negu turto, į kurį investuojama vertė	bendrų rinkos sąlygų
Finansinį svertą naudojantys atvirkštiniai ETF (angl. <i>Leveraged-inverse ETFs</i>). Fondo turto vertė kinta priešingai negu turto, į kurį investuojama, vertė ir gali padidėti ar sumažėti du ar daugiau kartų	

* Finansinį svertą naudojantys ETF gali naudoti pasirinkimo sandorius, ateities sandorius ir kitas išvestines finansines priemones.

Žaliavų fondai, kurių vienetais prekiaujama biržoje (angl. *exchange-traded commodities*, sutr. **ETC**)

ETC veikia panašiai kaip ETF fondai, tačiau šių fondų vertė siejama su žaliavomis, tokiomis kaip metalai, energetika, gyvulininkystė ir kt., tiesiogiai neinvestuojant į jas. ETC fondais taip pat prekiaujama biržoje, o jų kainos svyruoja priklausomai nuo žaliavų kainų, su kuriomis yra susieti ETC. ETC fondai gali investuoti į žaliavų rūšis ar įvairių žaliavų krepšelį. Panašiai kaip ETF fondai, ETC fondai gali būti ir svertiniai, ir atvirkštiniai.

Biržoje prekiaujamos obligacijos (angl. *exchange-traded notes*, sutr. **ETN)** yra neužtikrinti skolos vertybiniai popieriai, pagrįsti rinkos indekso, su kuriuo jie siejami, rezultatais. ETN taip pat prekiaujama biržoje, kaip ir ETF ar ETC atveju. ETN finansinės priemonės yra panašios į obligacijas, tačiau palūkanos nėra mokamos, o jų kainos biržoje svyruoja panašiai kaip akcijų. ETN vertė gali sumažėti sumažėjus emitento kredito reitingui, nors pagrindinis indeksas gali būti nepakitęs. ETN gali būti svertiniai – panašiai kaip ETF ir ETC.

Sudėtingumas

Biržoje prekiaujami produktai (angl. *exchange-traded products*, sutr. **ETP**) yra klasifikuojami į nesudėtingas ir sudėtingas finansines priemones.

Svarto nenaudojantys ETF, kurie yra registruoti Europos Sąjungoje ir kurie įsteigti bei veikia pagal Kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektų (KIPVPS) direktyvos reikalavimus, yra laikomi nesudėtingomis finansinėmis priemonėmis.

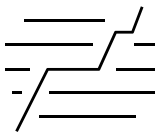
Visi ne KIPVPS ETF, struktūrizuoti KIPVPS ir svertą naudojantys ETF, taip pat visi ETC ir ETN yra laikomi sudėtingomis finansinėmis priemonėmis.

Nauda

Investuodami į ETP, investuotojai gali naudotis didesnėmis investavimo rinkoje galimybėmis, pasirinkdami įvairias turto klases, rinkos sektorius ar investavimo būdą. Skirtingai negu įprasti fondai, ETP netaiko įsigijimo ir pardavimo mokesčių, tačiau taikomi tokie pat prekybos mokesčiai kaip ir prekiaujant akcijomis. Be to, ETP bendrų išlaidų rodiklis palyginti su tradiciniais investiciniais fondais paprastai yra mažesnis. Svertą naudojančių ETP šis rodiklis paprastai yra didesnis, palyginti su sverto neneudojančiais ETP. Investuojant į ETP gali būti mokamos periodinės išmokos, tai priklauso nuo to, kur investuoja pasirinktas ETP.

ETP vertė nustatoma taip pat kaip ir įprastų investicinių fondų atveju, naudojant grynyjų aktyvų vertės (GTV) formulę. ETP vienetų kaina kaina investavimo laikotarpiu gali būti didesnė arba mažesnė, palyginti su suma, kuri buvo investuota. ETP vienetai perkami ir parduodami tik vertybinių popierių biržoje jos darbo metu. Pirkimo ir pardavimo kainų sistema veikia taip pat, kaip akcijų atveju.

Rizika

ETP grąža nėra garantuojama. **Kuo didesnė galima ETP grąža, tuo didesnė nuostolių rizika, galima prarasti net ir didelę investuotos sumos dalį ar visą investuotą sumą.** ETP gali būti formuojami įvairiai, ir tai turi įtakos jų rizikos lygiui.

Ankstesni ETP rezultatai nereiškia, kad tokie jie bus ir ateityje (jei vienu metu investicijų grąža yra teigiama, nėra garantijų, kad ir ateityje ji bus tokia pati), tačiau, į juos atsižvelgiant, galima vertinti ETP kintamumą ateityje.

Rinkos rizika susijusi su galimybe patirti nuostolius dėl vertybinių popierių kainų svyravimų esant nepalankioms rinkos sąlygoms. Kainų svyravimus gali lemti, pavyzdžiui, prasti šalies ar ūkio šakos ekonominiai rodikliai, nestabili ekonominė padėtis, nestabili vertybinių popierių rinka ir kt.

Palūkanų normos rizika yra susijusi su rinkos rizika, t. y. investuotojas gali patirti nuostolių dėl nepalankių rinkos pokyčių, kurie savo ruožtu gali lemti palūkanų normų dydį ir jų kintamumą, skirtingą kredito reitingą turinčių emitentų palūkanų normų skirtumus, išankstinį skolų grąžinimą ir kitus pokyčius. Ši rizika būdinga į obligacijas investuojantiems ETP.

Užsienio valiutos rizika. Investuojant užsienio šalies valiuta atsiranda rizika patirti nuostolių dėl valiutų kurso pokyčių.

Emitento rizika reiškia galimybę, kad finansinės priemonės vertė gali žymiai sumažėti dėl valdymo įmonės netinkamo valdymo. Ne Europos Sąjungoje išleistų ir už jos ribų registruotų ETP rizika gali būti didesnė dėl kitokių taikomų teisės aktų reikalavimų.

Kalbant apie likvidumo riziką, kuri iš dalies yra susijusi su rinkos rizika, investuotojai gali atsidurti situacijoje, kai paklausa sumažėja arba ETP išbraukiami iš biržos sąrašo, ir tampa sudėtinga ar net neįmanoma jų parduoti norimu laiku ir norma kaina.

Likvidumo rizika yra susijusi su rinkos rizika. Investuotojas gali patirti nuostolių dėl mažo reguliuojamos rinkos likvidumo, trukdančio investuotojui norimu laiku parduoti vertybinius popierius už rinkos ar investuotojo norimą kainą. Esant tam tikrai situacijai, ETP gali tapti nelikvidūs, todėl gali būti sudėtinga ar iš viso neįmanoma jų parduoti, pirkti ar atpirkti. Be to, gali būti sudėtinga ar net neįmanoma pirkti, parduoti ar atpirkti ETP sudarančių vienetų už kainą, kuri beveik tokia pat kaip jų grynoji vertė. Galimybė parduoti ETF fondus nėra garantuota.

Taikomi mokesčiai ir įkainiai

Pajamos, gautos iš investicinės veiklos, gali būti apmokestinamos (pavyzdžiui, pajamų mokestis už produkto pardavimą). Apmokestinimas priklauso nuo individualių kiekvieno kliento aplinkybių ir ateityje gali kisti. Klientai turėtų atsižvelgti į visas aplinkybes, susijusias su investicijomis ar už grąžą taikomais mokesčiais.

Įkainiai:

- Tarpininkavimo mokestis
- Atsiskaitymo mokestis
- Saugojimo mokestis

Gali būti taikomi kai kurie kiti mokesčiai (pavyzdžiui, valdymo mokestis ar kai kurie kiti ETP fondų dokumentuose atskleisti mokesčiai), kurie nėra mokami tiesiogiai, nes yra įtraukti į finansinių priemonių kainą.

Išsamesnė informacija apie įkainius pateikiama SEB kainyne.